СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 198. | Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 25. серпня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 198. | Jersey City, N. J., Saturday, August 25, 1923. | THREE CENTS

МАЙНЕРИ МЯГКОГО ВУГЛЯ ГРОЗЯТЬ СТРАЙКОМ В ДОПОМОГУ МАЙНЕРАМ ТВЕРДОГО

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 23. серпня. — Сюди приїхало шістьох представників другого округа майнерської юнії, щоби відбути конференцію з представниками юнії, ведучими тепер переговори з представниками властителів твердого вугля.

Хоча прибувші делегати ще сього виразно не заявили, але се відразу стало публичною тайною, що ціллю їх приїзду є нарада над спільною акцією майнерів мягкого вугля та майнерів твердого. Відомо, що представники копалень твердого вугля не хочуть вести дальших переговорів, а федеральний уряд приготовлюється вже заздалегідь, щоби обезпечети публику в топливо на випадок страйку майнерів твердого вугля. З огляду на се, загроза майнерів мягкого вугля, що вони будуть помагати майнерам твердого на випадок страйку, має далекосягле значінне.

Вуглева комісія, котра обіцювала видати незадовго свою заяву про вуглеву ситуцію та сказати публиці, хто винуватий за зірванне переговорів, постановила тепер здержатися покищо з виданнем такої заяви, бо вона моглаби лишень розярити сторони та зробити всякі переговори просто неможливими.

АГІТАЦІЯ ЗА БОЙКОТОМ ВУГЛЯ НА СЛУЧАЙ СТРАЙКУ

БОСТОН, 23. серпня. — Спеціяльна комісія для розслідження вуглевої ситуації, установлена легіслятурою стейту Месечузетса, предложила конференції стейтових губернаторів Нової Англії меморіял, в якому заявляється за тим, щоби суспільність заявила своє негодованне на случай страйку майнерів твердого вугля через розпочатте загального бойкоту твердого вугля та вживання других родів доплива.

ГРІЗЬБА СТРАЙКУ В ТЕАТРАХ РУХОМИХ ОБРАЗКІВ

НЮ ЙОРК, 23. серпня. — Юнія операторів машин в театрах рухомих образків предложила властителям театрів домаганне підвисшати їх заплату о 25 процентів, грозячи в противнім разі страйком з днем 1. вересня.

АРЕШТУЮТЬ ЧЛЕНІВ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

ПЛЕЙНФІЛД, Ню Джерзі, 23. серпня. — Зараз після зборів потайної організації Ку-Клакс-Клена арештував шериф 7 членів сеї організації за недозволене ношенне при собі оружа. Межи арештованими є теж один протестанський проповідник.

КЛЕН ГРОЗИТЬ МУРИНСЬКОМУ БОКСЕРОВИ

ГВЛІНГ, Вест Верджінія, 23. серпня. — На передмістю міста відбулися збори Ку-Клакс-Клена, яких постановлено „прогнати з міста в ріку" муринського боксера Джансона, якби він важився прийти сюди битися на кулаки з одним білим боксером, як се він зобовязався.

КАРАЮТЬ ЧЛЕНІВ КУ-КЛАКС-КЛЕНА ЗА ЗАВОРУШЕННЯ

ТУЛСА, Оклагома, 23. серпня. — Перед стейтовим судом ставало нині трех людий, як вони самі призналися, членів потайної організації Ку-Клукс-Кленн. Всі три призналися теж, що вони брали участь в заворушеннях в Тулсі, і судя засудив кождого з них на два роки вязниці.

ПЕРЕЇХАЛИ ЗА 27 ГОДИН ВПОПЕРЕК ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ ЙОРК, 23. серпня. — Літак почтового уряду переїхав Злучені Держави зі Сан Франциско до Миніолі за Ню Йорком за неймовірно коротім часі 27 годин 21 мінути.

Літак мав на собі 9 міхів почти та робив один перестанок.

ЗНОВА НОВА НЕДУГА

РИЧМОНД, Верджінія, 23. серпня. — Серед населення південно-західної части свого стейту виключуе загальне занепоковення нова недуга, яку називають в буденній мові „чортівським грипом".

В цілій Верджінії лікарі лічать тепер понад тисячу людий, хорих на неї, а в місті Ричмонді померло від неї нині трое людий.

ЗА КАНДИДАТУРОЮ КУЛИДЖА

ДЕНВЕР, Колорадо, 23. серпня. — Як видно з приватних листів Г. Ворка, секретаря нутрішних справ в кабінеті президента Кулиджа, Ворк веде агітацію за йменованнем Кулиджа кандидатом републиканської партії на становище президента при найблизчих виборах.

КАНАДИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ

ОТАВА, 23. серпня. — Канадийський та американський уряд згодилися почати з початком вересня межинародні конференції в справі перевозу алькогольних напитків через взаїмну границю.

30 ВОЕННІ ОБМАНЬСТВА

НЮ ЙОРК, 23. серпня. — Федеральна лава присяжних судів постановила обжалувати 75 людий за военні обманьства американського уряду при продажі йому военних матеріялів. Шкода для уряду виносила коло два міліони долярів.

ВИБУХ БОМБИ НА КУБІ

ГАВАНА, Куба, 23. серпня. — В одній малій реставрації на одній з головних вулиць міста вибухла бомба та покалічила тяжко пятеро людий. Арештовано одного італійського іміграната. Мотив замаху невідомий.

МОСКОВСЬКО - АНГЛІЙСЬКА СВАРКА ЗА ПОСІДАННЗ.

МОСКВА, 23. серпня. — Московський уряд написав до англійського уряду ноту з протестом проти заняття Англією Острова Вранґля, лежачого на північ від Сибіур. Англія забрала була сей остров на тій основі, що його відкрив подорожний Стефансон, будучи на англійській службі.

ТЕЖ НАСЛІДКИ ВІЙНИ.

Як доносять до англійського уряду в Лондоні, Східній Африці, що колись належала до Німеччини, поширилися як язва для тубилців льви, що в час війни привикли до людського мяса.

Уряд бореться проти язви, як може, але, хоча за послідний рік забито 300 львів та 800 леопардів, се-ще не дуже помагає, і звірі часто заходять навіть в села на лови. Уряд визначив надгороду за вбитте кождого звіра, але їх ще видно є богато. Немале знищенне ширять табуни диких слонів. які деколи за одну ніч нищили цілі села до тла.

З НАШОГО НЕДБАЛЬСТВА

На могилі письменниці Наталії Кобринської, яка померла перед кількома роками в Болехові, до нині нема навіть маленького хреста. Як хтось посторонній хотівби відшукати могилу подвижниці жіночого руху на Галицькій Україні, не знайов де шукати. Родина Подвижниці, що унаслідила по ній тарне майно, не почуваеться до ніякого обовязку вдячности і не думає поставити хрест на могилі.

НОВА ПІДВИЖКА ПОЧТОВО-ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ ТАРИФИ.

Польський уряд думає тепер над проектом евентуальної підвижки почтово-телеграфічної тарифи від 1. ц. м. або 1. жовтня. Підвижка доходилаб до 150 процент.

ВАСИКАН І ПАТРІЯХ ТИХОН.

У ватиканських колах панує велике обурення на Тихона, який покористувався впливами Ватикану для свого звільнення і тепер почав пропаганду проти церкви на службі большевиків.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВІТОВИЙ ТРУДОВИЙ ЗІЗД В ДОЛИНІ.

17. липня відбувся в Долині Повітовий Зїзд Трудової Партії. Були заступлені всі три судові округи повіту.

Після відкриття Зїзду о. М. Ладою, предсідником Зїзду вибрано о. Мик. Дерлицю з Тростяниця. Секратерював учитель Іван Бойдуник.

Всю увагу присвятив Зїзд в першу чергу організаційним справам. Реферат на цю тему виголосив о. М. Лада. Після довшої дискусії на внесок д-ра Курбаса з Рожнітова ухвалено: „Тому, що політичний повіт Долина є завеликий, Зїзд постановляє перевести організацію по судовим округам: Долина, Болехів і Рожнітів. Коміти поодиноких судових округів мають раз на квартал відбувати спільні наради.

Тому на Зїзді вибрано тільки Комітет на судовий округ Долина. До нього війшли: о. Мик. Дерлиця (голова), о. Мих. Лада (заст. голови), Волод. Горбовий (секретар), Мар. Притулякова (касієрка). Ир. Матійців, І. Угриновський, Д. Фуртак, О. Бойдуник, О. Штень, о. І. Тимків і Я. Бардиш. До Податкової Комісії вибрано: П. Каблака, О. Майхровича, В. Горбая і Я. Дерлицю. Д-рови Курбасови з Рожнітова і о. В. Сухому з Болехова доручено в найблизшім часі скликати в своїх округах Окружні Зїзди.

НОВИЙ ВІЙСКОВИЙ ПОБІР В ПОЛЬЩІ.

Польське военне міністерство зарядило новий військовий перегляд на час від 15. серпня до 8. вересня. Відбудеться тоді перегляд мущин, уроджених в роках 1883-1899. Відноситься це головно до мущин, які а) до тепер ані в польському війську ані в бувших займанських арміях не служили; б) котрих в був. займ. арміях признано неспосібними до служби; в) усі ті, що при польській контрольній комісії були приділені до інваліди, заквалифіковані польськими ревізійними комісіями.

„ВІДБУДОВА".

Комісія для відбудови краю при польськім міністерстві внутрішних справ організує кілька погульок до місцевотсей зруйнованих війною у Сх. Галичині, Волині, Виленщині, Холмщині і т. д. Метою прогульок буде провірка стану акції відбудови і збирання матеріялів для тієї справи.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК У ВЕРА КРУС, МЕКСИКО.

Вера Крус, Мексико, 23. серпня. — Ціле місто находиться тепер під владою комітету страйкарів, котрий перебрав на себе навіть поліційну власть та удержує в місті лад і порядок.

Президент Мексика Обреґон вислав до міста свого представника на переговори і сей тепер вернув до столиці разом з представниками страйкарів.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ БЕЗРОБІТТЯ.

Безробіття на Ураїні приймає чимраз то поважнійші розміри. Дня 1. червня було на Украйні 125.280 осіб без роботи, з чого 58 процент припадало на фізичних робітників, а 49 на інтелігентів. В загальному числі безробітніх є 50.128 жінок і 12.827 молоді. Міри приняті проти безробіття з боку радянської влади не принесли ніяких успіхів.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЧИТАЛЕНЬ.

Виділ Читальні „Просвіта" в Бетлеєві одержав такий документ: Долина 10. липня 1923 р. Ч. 600 пр До Виділу Читальні Просвіти на руки Томи Тюни Белейові. Воевідство Станиславівське рішеннем з дня 5. липня 1923 Ч. 6577 пр. рішило на основі параграи 24 і 35 закона з дня 15. падолиста 1867 р. В. з. д. Ч. 134 розсязання Товариства Читальня Просвіти в Белейові, котрого статут принятий зістав до затверджаюної відомости рескриптом був. Намісництва з дня 23. квітня 1910 р. Ч. 2676 з причини перекроченння округа ділання через Товариство через управлення агітації против державної, а особливо з причини що льокальної Читальні був місцем зборів тайної боївки української, в котрім відбувалися наради ворожі державности польської у слід чого Товариство то вмішавшися в справи політичні переступило свій статутовий округ ділання против виразним постановам параграфів 24 і 35 поклинканого закона. В виду того заряджую рівночасно протоколярне забезпеченне і усталенне маетку Товариства опраз опечатанне книг і документів, котрі віддані зістануть аж до дальшого зарядження урядови громадському в Белейові до переховання. — Радник Воєвідства і Управитель Староства.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ИНШИХ РІЧИЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В РУРСЬКІЙ СПРАВІ

ЛОНДОН, 23. серпня.—Уряди Англії та Франції згодилися на відбутте в найкоротшім часі конференції своїх премієрів міністрів для обговорення рурської справи.

Конференція має відбутися в французькім купелевім місті Е. Англійські газети заявляють, що конференція стала можливою через те, що Франція заперечила, буцімто вона хоче заняти Рурщину на все.

АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ОСУДЖУЮТЬ ФРАНЦУЗЬКУ ПОЛІТИКУ В РУР

ЛОНДОН, 23. серпня. — Загальна конференція Конгресу Ради Промислових Юній ухвалила резолюцію, в котрій остро осуджує французьку окупацію Рурщини.

КУПЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ЛОНДОН, 23. серпня. — Американські торговці вугля заключили з копалнями твердого вугля в Валії великі контракти на доставу валійського твердого вугля на сю осінь.

АМЕРИКА ГОДИТЬСЯ БРАТИ УЧАСТЬ В НАРАДАХ ЛІҐИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, 23. серпня. — Американський уряд повідомив генеральний секретаріят Ліґи Народів, що він приймає його запросини до участи в конференції в справі здушення торговлі страшним наркотиком опіюмом та возьме в ньому участь в характері дорадника.

З АНТИАЛЬКОГОЛІЧНОГО КОНҐРЕСУ

КОПЕНГАГА, Данія, 23. серпня. — На всесвітнім антиалькоголічнім конґресі, що відбувається тут від кількох днів при участи делеґатів з усього світу, піднесене також справу боротьби проти вживання тютюну.

Межи бесідниками в справі прогибіції був посол фінляндського парляменту Шавман, котрий признає, що він від заведення прогибіції в Фінляндії народ більше пє, як перед прогибіцією.

ПРОСЯТЬ О ПОМІЧ ДЛЯ НАПАСНИКІВ БЕРҐДОЛА

ВІРЦБУРҐ, 23. серпня. — Німецький суд дозволив американським кореспондентам бачитися в тюрмі з Американцем Грифисом, підозрілим за вимагання пірванне американського дезертира Берґдола. Сей вислав через кореспондентів американських газет заклик до американської суспільности о грошеву допомогу для всіх Американців, вмішаних в сю справу. Хочуть датків на тютюн та оборони.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ГРЕЦІЇ

АТЕНИ, 23. серпня. — Межи страйкарями в порті Піреус та військом прийшло до кровавої бійки, в котрій військо вбило 3 людий та ранило 7. Уряд проголосив після бійки военний стан в цілій околиці.

ЗАНЕПАД ПЕТРОГРАДУ

РИГА, 23. серпня. — Як оповідають подорожні по Росії, Петроград находиться тепере в стані страшного занепаду. Місто просто вимирає. Вулицями ходять громадки голодних дітий та собак. Московський уряд призначив на поправу знищеного міста 10 міліонів рублів, тоді як на се діло требаби міліярда.

РОЗБИШАКИ НА ЧОРНОМУ МОРЮ

СОФІЯ, Болгарія, 23. серпня. — Бурмістр міста Бурґаса доніс міністерству нутрішних справ, що на Чорному Морю появилися морські опришки. Мейор оповідає про те, якто розбишаки напали на один вітрильний корабель, вирізали до ноги залогу, обрабували корабель та пустили його на ласку филь на море.

ВІДКЛИК ЖИДІВ ДО КУЛИДЖА

ВІДЕНЬ, 23. серпня. — Конгрес Православних Жидів ухвалив резолюцію, в якій просить нового президента Злучених Держав, щоби він при обнятте уряду облекшив умови приїзду Жидів до Злучених Держав.

Зі звіту організації виходить, що вона розділила послідного року близько міліона долярів на ріжні цілі: організації, шкільництва, преси, добродійні і т. д.

З ЕСПАНСЬКОЇ ВІЙНИ ПРОТИ МАВРІВ В АФРИЦІ

МАДРИД, 23. серпня. — Як каже урядовий комунікат, в східній части африканської держави Марока, занятої Еспанією, є тепер 56,000 еспанського війска. Проти них стоїть всего 10,000 Маврів, однак Маврам сприяє терента розложенне еспанської армії на довгій лінії.

КИТАЙСЬКА КОНСКРИПЦІЯ

ШАНҐГАЙ, 23. серпня. — Після річного звіту китайського почтового уряду, Китай має тепер 436 міліонів населення.

Обчислення були зроблені на основі звітів провінціональних урядів, бо правильної переписи в Китаю ще не роблено.

СПОСІБ ПОБОРЮВАННЯ ЛІСОВИХ ПОЖАРІВ

ПАРИЖ, 23. серпня. — Французький винаходчик Е. Тірпенс предложив урядови придуманий ним спосіб на боротьбу пожарів лісів при помочи літаків.

Після сього пляну, лісовий уряд мавби висилати на місце лісового пожару летуна з ладунком бомб, наповнених хемікаліями, які сильно душать огонь. Летун мавби кидати сі бомби з воздуха, загашуючи в тою спосіб огонь в короткім часі.

Хоча Тірпен преложив урядови свій плян вже давно, уряд нічого в тій справі не зробив, і тепер винахідчик віднісся до одного сенатора, щоби сей допімнувся уряду за проектом.

"SVOBODA" [illegible]
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницю.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 186 Montgomery. [illegible] 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„ПОРЖОНДНИ РУСІН" ПО МОСКОВСЬКИ.

Большевицькі наймитські газети розписалися послідними часами широкими статтями про те, що на становищи голови так званої ради народних комісарів України станув на місце Раковського Влас Я. Чубар. Пишуть статті, що мовляв іменовання Українця доказує, яку то національну свободу має український народ під владою московських большевиків.

Большевицькі наймити пруться в отворені двері. Свідомі Українці і без їх доказів признають їм, що під владою большевицьких комісарів все йде як слід — по думці большевицьких наймитів. Пощо виступати тепер з Чубарем? Чиж, як Раковський був на сьому становищи, не писали наймити, що на Україні панує національна свобода? На розумінне всіх чесних людий, вже сей самий факт, що большевицькі газети писали були колись, що за Раковського була національна свобода, відбирає їм тепер право писати, що національна свобода настала під большевиками від іменовання Чубаря. Своїми новими гимнами на честь нового голови „українського уряду" большевицькі письмаки дали лишень доказ, що бігла собака за возом, то й побіжить за саньми.

Та все таки вернімся до нашого „земляка" Чубаря. Чубар, справді (нігде правди діти) українська „фамілія". Не даром інтернаціональним мальчикам нагадуються українські чуби на звук сього чубатого українського імени. Мальчикам так і здається, що сама чубатість імени повинна вдоволити кождого українського націоналіста. Так розумують „мальчики", і їх лють хапає на вид невдоволення українських націоналів. Ґрупка канадійських паничів, що там за охлапи з Москви видають робітникам „українські вісти" роздирає на собі одіж та кричить: „Чого вам, клятущі націоналісти ще треба, як вам навіть українського імени не досить?"

Піднести треба сі статті новомодних кацапів як примір нового кацапського дурення українського народа. Здається сим кацапам в Канаді, як здається їх субратам в Злучених Державах, як се зрештою здається їх панам в Москві, що український народ, почувши, що над ним має царювати не Румун Раковський, а української „фамілії" чоловік, суто по українськи Чубар, так він віддихне радісно та стане плескати руками, яку то широку національну свободу він дістав від комісарів в Москві. Здається наймленим письмакам, що український народ не буде питатися: А хто то установив сього Чубаря правителем українського народа? А коли то український народ заявився, щоби сей Чубар став ним правити?

Наймлені письмаки, судячи других по собі, не припускали, що український народ не дивиться на зовнішні примари, а на суть річи. Український народ уже на тільки поступив в свідомости, що його вже не здуриш установленнем московського підлизача з українським іменем, як не дався він здурити, коли йому накинули Румуна з української „фамілією" Раковського. Український народ не того добивається, аби на чолі його уряду була людина з українським іменем, але аби на чолі його уряду була людина, установлена ним самим, українським народом, а не накидувана чужою, окупаційною владою.

Забувають наймлені большевицькі письмаки, що й на західній Україні польський уряд настановляє українському населенню людий зі щирими українськими іменами, як Твердохліб та Ільків, яких на польську мову навіть перекласти як слід не можна, а український народ все таки цурається сих накинених йому чужих наймитів з українськими іменами так, що сі панове не можуть серед народа показатися без сторожі польської жандармерії, як на Україні Раковський та Чубар не можуть показатися серед українських селян без охорони большевицької ґвардії.

Український народ не дасться затуманити большевицьким письмакам. Він знає, в чому лежить сут національної свободи. Не здурять його капервасом ні польські наймити з „Рідного Краю" ні московські з „Вістий". Український народ пішле й Ількових та Чубарів, куди вже післав Раковського та Твердохліба.

Що так воно буде, се видно якраз з уступлення Раковського та іменовання Чубаря. Колиб московська большевицька окупаційна влада почувалася сильною серед українського народа, то вона не потребувалаб усувати Раковського та іменувати Чубаря. Коли вона усунула Раковського та тепер хвалиться іменованнем щирого Українця, то се для нас лишень знак, що й большевицька окупаційна влада розуміє, що українське населенне України свідоме національно та не хоче над собою чужої влади. Правда, московська влада все ще дурить себе, що її вдасться перехитрити „хахлів", давши їм „тоже малоросса" зі суто українським іменем, але й тут вона заведеться в своїх надіях, як завелася вона в них нераз, як завелася вона тоді, коли ставила на чоло „українського уряду" Ракочого (чи як там?), перекабативши його на Раковського. В хитаннях московських окупантів маємо доказ, що остаточно побідить таки українська національна ідея повної независимости від всякої чужої влади, чи вона йде з Варшави, чи з Москви.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС В АМЕРИЦІ

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНЕ І ГРОМАДЯНКИ!

Проходить рік від хвилі, коли на боевий поклик краю зїхались представники всіх національно свідомих українських організацій, щоб дати поміч нашому народові в його визвольній боротьбі.

І волею цих представників, созворено Обєднанне Українських Організацій а йому за ціль поставлено обєднити всі національно свідомі сили для несення матеріяльної і моральної допомоги всему українському народові в краю і на еміґрації, в його борбі за незалежність. Сотки тисяч трупів наших найкращих синів, які своїми кістьми устелили широкі степи України, зворушили наші закамянілі серця і ми відчули, що ми одні сини тієїж неньки. Ми відчули, що і нас болить відрубана рука нашого брата, ми відчули, що живем життем свого народу.

Нам припала честь нести перший тягар організаційної праці. Приходилось ставити перші кроки серед невідрадних обставин. Треба було боротись не тільки з малим зрозуміннем справи всего українського загалу, але і не допускати до самолюбних виступів одиниць, які старались вихіснувати народне нещасте для осягнення своїх особистих порахунків.

Не глядячи на це, організаційна праця пішла скорим кроком вперед і сміло можемо сказати, що початки сильної організації всеї американської еміґрації зроблені. Тепер прийдеться лиш повести роботу далі.

Як національно-політична організація, Обєднанне Українських Організацій піддержувало не поодинокі партії, а всіх, які стояли в визвольній боротьбі. Придержуючися твердо ідеалу самостійности і соборности всіх українських земель, ми старалися піддержувати кожде змагання за визволенне хочби одної частини української землі, а головно ту зорганізовану працю, яку вів український уряд Галичини проти зусиль польського наїзничого уряду добути від аліянтів признанне для себе права до української землі Галичини.

Колиж аліянти актом з 14. марта потвердили ризький договір, та признали Польщі право до поконвічних українських земель, ми далі стояли на становищі, що одиноким хозяїном на українській землі може бути лише український народ, і далі старалися злучити наші національні сили на підмогу визвольній боротьбі українського народа, яку він веде далі, не зважаючи на ніякі чужі вирішення про себе, варшавські, ризькі чи паризькі.

Ми старалися звідси, з американської еміґрації, відгукнутися на кожду народну потребу, на кождий клич народних робітників в старому краю, на кожду просьбу боевих працьовників.

Ми старалися дати поміч українській національній школі, щоби не дати її загинути, щоби дати можність виховати нове здорове поколіне, свіжих геройських борців за народ.

Ми старалися піддержати та обезпечити істнованне наших інвалідів, політичних вязнів, сиріт та вдів по наших борцях.

Ми старалися підперти кождий рух, який мав за свою ціль скріпленне відпорної сили українського народа в його боротьбі за визволенне.

В тій акції ми стрічалися з ворожнечою з одного боку, але й з виразною допомогою широких кругів нашої іміграції з другого боку.

Незадовго минає рік від часу, як вибранці іміграції вложили на нас цей обовязок. Зближається час, коли маємо зложити назад в народні руки вложені на нас мандати, а українська іміграція через своїх вибранців має сказати про нас і про нашу роботу свій суд.

Зближається час, коли українська іміграція повинна ще раз зібратися, щоби найти відповідь на нові питання, які нам насуває історія, життя, боротьба.

Зближається час, коли українська іміграція повинна переглянути ще раз ту роботу, яка була зроблена, та намітити, яка нова робота має бути зроблена.

Зближається час, коли українська іміграція має переконтролювати дотеперішню акцію, боротьбу, та направити те, що треба поправити, та удосконалити все те організаційне діло, яке добре зміряє до намічених цілий. Треба розміркувати, як ми сповняли завдання, вложені на нас Першим Українським Конгресом з жовтня 1922 року, та, або підтвердити нас в нашій роботі або найти на наше місце других людий.

ДЛЯ ОТСИХ ЦІЛИЙ СКЛИКУЄТЬСЯ ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС НА ДЕНЬ 25. ТА 26. ЖОВТНЯ 1923 РОКУ ДО МІСТА ФІЛЯДЕЛФІЇ, ПА.

Український народе в Америці!

Український народ переходить тепер тяжкі хвилі. По його землях бушують люті вороги. Знущання, насильства, безправства грабіжників щоденне явище.

Український народ не паде в боротьбі, але далі з напруженнем останних сил бореться за право бути господарем в своїй хаті. Послідні світові події показали йому, як далека та тяжка боротьба за повне визволенне всеї української землі. Але він піднявшись сеї боротьби, хоче встояти в ній до кінця. Сорок міліоновий наш народ, сорок міліоновий мученик кровавиться тяжко, але не паде!

Ми, українські іміґранти, що відорвалися від матірного пня, не можемо дивитися мовчки на сю велику й тяжку боротьбу. Звідси, зза моря ми мусимо по найкращій змозі наших сил взяти участь у великопамятній боротьбі, в котрій кується воля України!

Як в наших братів, що стоять під мечем катів України, нема зневіри, не може її бути в нас! Ми мусимо заявити свою віру в будучність нашого народа, в побіду правди, волі, справедливости! Ми мусимо піддержати звідси наших братів, обіцяти їм свою допомогу, заклястися, що не покинемо сьої допомоги, поки на всій українській, як вона велика, не стане САМОСТІЙНА СОБОРНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА!

В імени сього великого клича кличемо до Вас: Готовіться та приїзджайте на Другий Всеукраїнський Конгрес до Філяделфії, Па.

Філяделфія, Па., 17. серпня, 1923 року.

о. Лев Левицький, предс.; М. Коцюк, місто предс.; Др. С. Гриневецький, місто предс.; С. Ядловський, місто предс.; І. Боросевич, касієр; Т. Грицей, рек. секр.; М. Дармограй, фін. секр.; М. Хандога, Ю. Хиляк, о. М. Ґурянський, Н. Левицький, о. В. Лотович, о. І. Ортинський, В. Шабатура, Др. М. Сіменович, Др. Г. Г. Скегар М. Соловський, А. Тарас, В. Титанич, о. Др. Н. Копачук, Г. Пипюк, о. В. Сполітакевич.

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО. („Нова Україна").

ЄВРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ НА УКРАЇНІ.

(Як стверджують люди, що їздять по Україні, там зростає сильно проти-жидівський рух. Підтверджують се саме й люди, що побували в Московщині, як відомий московський письменник Максим Ґоркий.

Обовязком кождого свідомого Українця слідувати за зростом всяких течій в світі, які можуть відбитися на рідній землі. Тим більше обовязком його слідити за течіями на рідній землі.

Про зріст антисемітського руху на Вкраїні пишеться дуже мало. Тому й перепечатуємо статтю поважного українського журналу зпід пера відомого українського письменника на сю вельми для українського народа важну тему.)

Єврейське питання на Україні, як і скрізь, де воно виникло, є переважно питання соціяльно-економічне. Расовий, національний та релігійний моменти грають у йому тільки підпомогову ролю.

Від того часу, як єврейство через цілий ряд причин було вимушене залишити Палестину і зробитися світовим „народом прийшлих", од того часу виникає це тяжке й до сьогодні нерозв'язане світове питання.

Позбавлений власної території, цього ґрунту, яким живе почуття державної та національної осібности кожного народу, примушений шляхом самодроблення розвеселитися по цілому всіті і вмістити в собі одночасну належність до багатьох держав, еврейський народ мимоволі висунув піонером космополітичної ідеї. Якщо людськости колинебудь удасться здійснити ідеал усесвітнього братерства народів, і знищення державних кордонів, то заслуга еврейства в цьому напрямі мусить бути особливо підкреслена.

Але це позбавелння власної державної території визначило ролю еврейства в господарчому, а звідси й у політичному та громадському життю людськости. Вливаючись у вже більш-менш орґанізовані господарчі орґанізми, еврейство мусіло шукати прикладення своїх сил у тих галузях господарства, які були здатні до розширення, до порівнюючо швидкого розвитку, які могли вмістити нові елементи без значного порушення інтересів старих. Тому, наприклад, хліборобство, завдяки його консервативній природі та порівнюючи непорушній формі власности землі, було мало й майже неприступним для приходьків-Євреїв. Таксамо була заборонована від них діяльність, і звязана з управлінням країною, обмеженим у розмірах і функціях. Таким чином, еврейство неминуче мусіло кинутися до єдиного приступного для його напряму — до торговлі та почасти до ремесла.

Торговля в історії людськости була безсумнівно об'єктивно-прогресивним фактором. Переміщуючи цінности, відкриваючи нові шляхи для товаровиміни, втягаючи відсталі країни у продукційний оборот, вона рівночасно являється силою бунтарською, руйнівницею усталених, застиглих форм господарства та думання. Але суб'єктивно торговельна кляса завсіди викликає почуття ворожости у кляс, що продукують, бо вона являється претендентом на частину доходу за своє посередництво між виробником та споживачем.

Переглядаючи уважно історію еврейського народу, можна зробити такі висновки:

Вороже відношення всередині кожнага народу, серед якого Євреям доводилось і доводиться жити, має, кінець-кінцем, соціяльно-економічні причини.

Активними ідеольогами ворожного відношення до еврейства виступають ті кляси, які безпосередно стикаються з відповідними клясами еврейства на економічному ґрунті й бачать у них своїх конкурентів.

Ворожність ця побільшується чи зменчується в залежности від економічного стану країни. Що він гірший, що дуже невдоволення мас, то охітніще уряди й суперницькі кляси звертають це недоволення в бік Євреїв. З стану антисемітизму в країні можна судити про стан її добробуту, — й навпаки.

Коли зрівняти, наприклад, еврейські погроми в Римі, Єгипті яких дві тисячі літ тому назад із погромами в Росії, на Вкраїні, в Польщі за наших часів, то можна побачити вражаючу аналогію причин і виявів цього явища. В Римі ідеологами антисемітизму виступають власники лятифундій і крамарі, виконавцями — люмпенпролетаріят і солдатеска. Вони руйнують цілі квартали міста, грабують і розбивають крамниці, вбивають сотні людей, а тисячі їх оддають до війська або на вигнання. (царювання Тиберія, Кая, Калігулі й ин.)

В Росії (до революції) таксамо ідеолоґами виступають: велике поміщицтво, купецтво, а виконавцями — люмпенпролетаріят (босяки) та поліція. І таксамо розбивають та грабують цілі квартали, вбивають сотнями мирних людей. При цьому, як там і тут, релігійні та расові відміни служать підпомоговим засобом у розпалюванні темних почуваннів.

Темний, неорганізований розум узагалі в усьому чужому, незвичному, що відступає від тих норм, до яких він простосований, має нахил бачити щось вороже собі. Коли ж до цього прилучається роз'яснення людей, авторитетних у його очах, що скріплює та поглиблює його темноту й неуцтво, що узаконює й виводить трохи не в чесноту, то невиразне, переняте від первісного предка почуття страху перед усім чужим переходить у небезпечну перевернену, злу волю під кермою свідомости. Прикладом такої злочинної свідомости був відомий у Росії „Союз Русскаго Народа", орґанізований реакційним поміщицтвом за останніх років царизму, який складався в масі своїй із найтемніщих непотребів громадянства й кермувався такими „авторитетними" чинниками, як: великі князі, привороне вельможне панство, міністри царського уряду та поліція.

Революція 1917. року знищила панування поміщицької кляси, а разом з ним і „Союз Рускаго Народа". До цього треба завважити, що з перших місяців революції, починаючи від лютого, цілком зникли всякі вияви антисемітизму в країні. Можна подумати, що головною причиною цього були ті визвольні та врівняльні гасла, які висунула революція, а в тому числі рівноправність Євреїв у новому політичному та правовому ладі.

Одначе таке пояснення не зовсім відповідало б дійсности. Розуміється, гасла та ідеї загального рівноправства, те революційне святочне піднесення, в якому перебувала тоді вся Росія, все це грало свою ролю. Але головною причиною зникнення вяких виявів антисемітизму був момент соціяльно-політичний. Бо маси приняли революцію не тільки як політичну, але, головним чином, як соціяльну. Царизм для них був утіленням не тільки певної системи державного та політичного управління, але ще й панування одних кляс над другими; царизм був причиною не тільки політичного та правного гноблення та сваволі, але й соціяльно-економічної нерівности, бідности та злиднів. З падінням царизму, в надіях мас повинно було впасти й це зло; в їхній свідомости Росія ставала на шлях цілковитого економічного гаразду. І в цьому, головним чином, полягала причини дійсної рівности та справжнього братерства руських, українських та инших не-еврейських мас із еврейством, як таким. Расово-національна та релігійна чужість його тепер, коли наставало загальне щастя, не викликали ніякої ворожости.

Так тяглося доти, доки в масах жила віра у вдійснення їхніх надій. Але як-тільки в бурі революції стали опадати одна за одною ці ілюзії, як тільки маси почали пройматися свідомостю погіршення економічного стану, так знову почав утворюватися ґрунт для антисемітських настроїв.

На Україні це стало помітне вже при недовгому пануванню гетьманщини, заведеної й підтримуваної німецькою окупаційною армією. Поворот до влади поміщицької кляси, цілковита реставрація політичного та соціяльного режиму царизму в формі гетьману — дали можливість антисемітським єктивним елементам ожити й захопити позиції. І тільки крута влада німецького командування, що намагалося бути на око справедливим, стримувала в певних межах ту активність.

Українське селянство та дрібна буржуазія стояли цілком осторонь од тих настроїв, бо самі були пригнічені й стероризовані карними експедиціями поміщицтва та гетьманського уряду.

(Далі буде)

НОВА УКРАЇНА

місячник письменства, мистецтва, науки і громадського життя, виходить у 1923 р. з кінцем кожного місяця під редакцією ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА Й МИКИТИ ШАПОВАЛА.

В журналі беруть участь такі співробітники: проф. Дм. Антонович, проф. Л. Біленький, В. Винниченко, М. Вороний, М. Галаган, Вол. Гнатюк, др. А. Гончаренко, Н. Григоріїв, Катря Гриневичева, Вол. Дорошенко, Л. Драгоманів-Шишманова, А. Животько, І. Ісаєвич, К. Коберський, О. Кобилянська, В. Коннор-Волинська, В. Левицький, Наш Гр., Ол. Неприцький-Грановський, О. Олесь, Гр. Паламар, др. Степ. Ріпецький, С. Русова, Вол. Самійленко, др. М. Сисак, др. В. Сімович, Юр. Сірий, доц. Є. Сокович, М. Срібдянський, Василь Стефаник, доц. В. Тимошенко, . Тищенко, С. Черкасенко, доц. А. Чернявський, М. Шаповал, проф. І. Шовгенів, доц. Л. Шрамченко, проф. Ф. Щербина й ин.

Адреса Редакції й контори:
NOVA UKRAINA
Praha III, Serikova, ul. 4, III.

Окрема книжка коштує: у Чехословакії — 16 кор. ч., в Галичині на Волині, в Польщі — 15.000 пол. мар., у Німеччині — 20,000 нім. мар., в Америці — 1 доляр, у Франції — 7 франків, у Югославії — 30 динарів, у Болгарії — 30 левів у Румунії — 30 левів, у Італії — 8 лір.

Комплект за минули рік 40 чеських корон; окреме число 3 кч.

Сторінка оголошень — 200 кч.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висиленне нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер
В неділі від 9. рано до 4. попол.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юра.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодерніші електричні апарати.

Український Лікар С. КАУФМАН
хронічні внутренні слабости
111 EAST 7th ST., NE YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторія, Л. Ай.
488 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

Tel. Stuyvesant 2097
ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
переніс свій офіс на
215 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14 улицею
Приймає що дня від 9—12, 6—8
В неділю від 9—1

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

Лікарська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БІЛИКА
при співучасти лікарів спеціялістів що недавно прибули з краю.
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Евні)
Урядові години: від 12. до 2. і від 6 до 8. веч. Телефон Dry Dock 5345

УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить виключно рівні задавнені недуги.
Ню Йорк офіс 335 East 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділя від 10. до 1.
Бруклин офіс 583 Bedford Avenue (cor. Keap Street)
Вівторок, четвер, субота від 10. рано до 8. вечер.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів Київського Зайцевського шпиталя
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE
НАЙКОРОТША ДОРОГА ДО ВСІХ ЧАСТИЙ
УКРАЇНИ
Відїжджає кождого тижня з доку 86, North River з 46-ої улиці, Ню Йорк з нашими люксусовими кораблями
"Resolute", "Reliance"
"Albert Ballin" "Deutschland"
маючі I, II і III. клясу та популярні кораблі "Mt. Clay" "Mount Carrol", "Mount Clinton", "Hansa", "Thuringia" "Westphalia", маючі кабіни III. клясу. Вдоволяюча і гречна обслуга, знаменитий харч, миле і приємне окруження.
UNITED AMERICAN LINES
39 Broadway, New York, N. Y
або уповажнені агенти.

ЗА ОГНИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(Промова пос. Самійла Підгірського, виголошена в польськім соймі при мотивуванню наглости внесення в справі удержавлення українських високих шкіл у Львові.)

Голова Українського Соймового Клюбу С. Підгірський розпочинає свою промову в справі удержавлення українських високих шкіл у Львові серед великого гамору.

Пос. Підгірський: Прошу панів! Високі школи для кождого народу є свідоцтвом його культурности, його величю, його пашпортом на право належити до культурних народів; вони є душею народу, найціннійшим його скарбом, його святинею, за котру і для котрої він складає жертви своїм майном і життям (гамір, крики і верески). „Шалійте, шалійте, скажені кати!" Ворог, бажаючи знищити підвланий, завойований народ не тільки відбирає йому волю, землю, не тільки нищить його імя, він святотатською, хижою рукою сягає до душі народу — його школи, припинює його умовий розвиток, заборонює і нищить високі школи. Так московські царі враз з иншими знищивши Польщу, змінили назву польської землі на „Привіслянський Край", знищили польські високі школи. Наслідуючи найдикші зразки московських царів в подібний спосіб поступається тепер з українським народом, що заселює Волинь, Полісся, Підляша, Холмщину і Галичину. Українське шкільництво нищиться. Міністер Гломбінські облудно твердив вчора з тої трибуни, що українське шкільництво розвивається на наших землях. З усею рішучістю, заперечую цьому. На Холмщині, Підляшу і Поліссю — крім двох повітів: Камінь-Коширського і Сарненського — нема ані одної української нижчої школи. Там заборонюється навіть українське приватне шкільництво. Ті 494 українські школи, про котрі говорив міністер Гломбінські і 103 польсько-українські школи на Волині є пародією школи. Українське учительство масово видалюється, а замісць нього призначується польських учителів, що зовсім не знають української мови. Ті школи або істнують на папері, або служать для польонізації нашої молоді. Не краще малюється справа і в Галичині.

Щож торкається вищої української науки, то справа мається ще гірше. Український народ віддавна бореться за свій новітній університет у Львові. Ще під кінець минулого століття і на початку 1900 р. українське громадянство, студентська молодь і професура виразно поставили справу оснування українського університету у Львові. Боротьба за той університет велася безнастанно на протязі довгих літ і потягала за собою навіть криваві жертви. Студент-Українець Адам Коцко наложив життям за рідний український університет. Влада Австрії розуміла потребу оснування самостійного українського університету, але — улягаючи польським впливам — зволікала з оснуванням того університету, а пізнійше світова війна тому перешкодила. Поминаючи ту боротьбу за самостійний український університет, українська вища наука мала спромогу розвиватися на фактично утраквістичному українсько-польському університеті у Львові. Там істнувало кільканацять українських катедр ріжних наукових дисциплін і українська молодь мала спромогу користати з вищої науки в рідній мові. В р. 1918 з хвилею окупації Галичини польськими військами, польські власти скасували утраквістичний українсько-польський університет і перемінили його на чисто польський, замикаючи брами того університету для української молоді. Ось так і ті одробини побирання науки в рідній мові, які мала українська молодь за часів Австрії, були знищені.

Та живий організм українського народу, бажання вищої рідної науки двигнули українське громадянство до жертвенности. Трудом і ентузіязмом нашої молоді, жертвенністю українського народу, селян і робітників, проти поліційних нагінок і заборон польських властей утворили у Львові приватний університет і політехніку. Тому що польські власти заборонювали українським науковим інституціям (Тов. ім. Шевченка, тов. ім. Петра Могили, Ставропигійському Брацтву) легальних викладів вищої науки, тому українське громадянство мусіло ховатися єдиного оставшого йому способу, — власне оснування своїх високих шкіл нелегально і несить вищу науку тайно. Утворилося положення безумовно нечуване в никій культурній державі. Як перві християне українська молодь мусіла задля побирання науки скриватися перед поліцією, дефензивою і шовіністично настроєним польським громадянством. В таких невимовно важких умовах українська молодь веде науку майже на протязі трьох літ. Біля півтора тисячі молоді побирає науку на виділах: правничім, фільозофічнім і лікарськім, біля сотки людей побирає науку на українській політехніці, котра має три виділи: загальний, машиновий і лісовий. Отже у Львові вже істнують український університет і політехніка. Їх істнування усвяченен жертвенністтю і посвятою цілого українського громадянства та української молоді з професурою. Є вони найдорощим скарбом для цілого українського народу. А тому український народ платить податки, данини, всякі чинитьби, дає рекрута, отже має право жадати від Польщі, щоби держава сповнила свій обовязок у відношенню до нього. Вносимо це наше внесення і жадаємо його ухвалення, домагаємося, щоби сойм візвав уряд до негайного предложення соймови закону про легалізацію и удержавлення істнуючих дотепер нелегально у Львові українського університету і політехніки. (Оплески на лавах нац. меншостей.

ДОЛЯРИ до ГАЛИЧИНИ
ТЕЛЕГРАФІЧНО І ПОЧТОЮ
пересилаємо до самого села або міста. Ваша родина отримає ДОЛЯРИ на самій вашій почті.
СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ
Наші офіса в краю поможуть вашій родині приїхати скоро. Продаємо шифкарти до краю, полагоджуємо всі старокраєві справи, продаємо доми і фарми. По близші інформації адресуйте:
AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА. — АНТІН ПАШУК, през.

ГІГІЄНА КУПЕЛІ

Хоч ми привикли купатися лише тоді, коли прийде нам охота охолодитися і відсвіжитися, то одначе слід памятати, що на всі пори дня надаються для нашого організму до купелі, головнож морської. Оден з англійських лікарів, котрий довгі літа студіював вплив морських купелів на організм, подає такі ради. На його думку **можна купатися щойно дві години після споживття снідання.** Це найліпша і найкорисніща пора, бо людський організм є тоді доволі відпорний на вплив наглого зіткнення тіла з зимною морською водою морською. Одначе **ніколи не слід купатися вчасним ранком і перед сніданком.** Таксамо **нездорово і небезпечно входити до води з повним жолудком, як і натще.** При повному жолудкови розвиток тепла в людському тілі завдяки травленню є такий великий, що нагле охолодження може викликати небезпечні комплікації. Нерезпека купелі натще полягає на зменшеній продукції тепла в організмі і звязаній з цим меншій відпорности проти впливу купелі. Розуміється само собою, що не слід ніколи брати купелі в підохоченому або розігрітому стані. Бо в таких випадках сильне тиснення крови, спричинене зіткненнем із зимною водою, випихає кров у напрямі серця і наслідком нагального сильного скріплення діяльности серця, може спричинити серцевий удар. (М. Л.)

НОВИЙ ДІМ на 6 кімнат, гараж на 3 автомобілі і курник, 3 акри землі, на Лонг Айленд, 36 миль від Ню Йорку, одна година їзди з Ню Йорку. Ціна $5.200, готівки $2.000. По близші інформації голоситись особисто, листовно або телефонічно до властителя на адресу: J. WILKS, 2537 Grand Concourse, New York City, Bronx. Tel. Kellog 5509. 89,91,3,5,7

НА ПРОДАЖ КОСТЮМИ
Котраб парохія або товариство хотіло купити костюми, нехай зголоситься до: 98,00
R. STYSLOWSKA,
3818 Cicotte Avenue,
Detroit, Mich.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ДОЛЯРИ
ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ
пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуємо долярами в місце замешкання адресата.
ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ
Поручуємо свої услуги в справах: повороту до краю і приїзду в Америку; вироблення паспортів і афідевітів тй полагоджуємо справи нотаріяльні.
ПРИЙМАЄМО ОЩАДНОСТИ
Голосіть ся особисто або листовно в рідній мові до
STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

$6.500
мурований дім 50 миль від Ню Йорку. Льота 54x458. Пивниця надається на мешкане, два стори, шість румів і купальня. $3.000 готівки, а решта на дуже вигідні сплати.
Маємо доми в Ню Йорку і околиці, як також ріжної величини фарми на вигідні сплати.
Користайте з нагоди та звертайтесь по близші інформації до офісу:
S. KOWBASNIUK
244 Avenue A, cor. 15th St.
New York, N. Y.

French Line

ПОСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ
Lafayette...Sep. 1, Sep. 29, Nov. 10
La Savoie..Sep. 8, Oct. 20, Nov. 24
Paris....Sep. 12, Oct. 3, Oct. 24
France...Sep. 19, Oct. 10, Oct. 31
По всі дальші інформації голосіться до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

КОНКУРС!
ГУМОРИСТИЧНИЙ АЛЬМАНАХ
приготовляється до друку для американських Українців, і отцим запрошується до співучасти всіх гумористів, та тих, що здібні переповісти принаймі один „дзьовк" або небилицю, чим би чоловіка розсміяв.
Присилайте: діяльоги, монольоги, комічні нариси, смішні сцени, веселі декламації, карикатури, співомовки, сатири, загадки, комічні пригоди, жарти та небилиці, тощо. 98
Всі теми праць мусять бути підібрані з українсько-американського і канадійського життя. Уважати аби не було очернюючих мотивів та вульгарного характеру.
За удачні праці автори дістануть нагороду книжками Альманаха.
Праці присилати до 25. септембра с. р. на адресу:
MR. MICHAEL PETRIWSKY,
55 Broad St., Bloomfield, N. J., U. S. A.

CUNARD
ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РІДНИХ З УКРАЇНИ?
24.406
російських пасажирів приїде сюди в біжучому році. Кюнард Лінія має свої бюра в Харкові, Києві, Одесі і других містах Европи.
Всі пасажири Кюнард Лінії суть спроваджені на корабель обслугою компанії цілком безплатно. Лінія Кюнард помагає своїм пасажирам дістати пашпорти і візи.
Пасажирам Кюнард Лінії не треба чекати, позаяк кораблі компанії відїзджають по кілька раз в тиждні. Пішліть рідним шифкарту нашої компанії, котра має найскорійші кораблі у світі.
За інформаціями звертайтеся до корабельних агентів або до:
CUNARD LINE
25 Broadway
New York
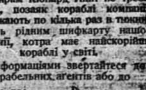

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ
МАВРА ЙОКАЯ.
(Переклад з мадярського).
ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(44)

Група панів і юнкерів прийняла його дуже привітно, кождий молодший сорока років називав його на ти. Його прийняли в товариство. Це-ж нічого не коштує. Позавтра він іде до дому, в Зезопотамію, і ніхто не знатиме щось про нього.

Почали жартувати з ним відносно його відчиту. І тут показалось, що цей вчений трольодіт цілком приємний хлопець. Він приймає жарт, сміється сам найбільш сердечно, коли дістає влучний удар, але при нагоді остількиж сердечно повертає його назад не ображаючи нікого.

Напад на нього почав чоловік в уніформі гузара, маркіз Саліста, шляхтич набувший в Угорщині права громадянства, якого пани між собою називали капітаном. Він мав широкоплечу постать боксера з випуклими грудями, з закинутою назад кучерявою головою, червоним обличчям, з якого не сходив сміх, і закручені вгору вуси. Тепер він кульгав, як хтось, що має одну ногу коротшу, і стискаючи руку Івану він представився йому.

„Маркіз Саліста, капітан гузарів. Але не гадай, що я кульгаю тому, що мені відстрілили ногу. Я кульгаю, бо один поет наступив мені на острогу, і разом з нею відпав від чоботу цілий закаблук".

„Поет зробив, що належить до його фаху", відповів Іван сміючись; „ти був гекзаметром, а він зробив з тебе ямба".

„Хахаха!", засміявся капітан пронизливо, „це добрий дотеп. Слухайте! Я був гекзаметром, кавалеристом, отже мав шість ніг а зробився ямбом, що має один короткий а один довгий склад. А тепер послухайте також мій дотеп. Ти казав про людей твоєї магнетичної країни, що вони мають синє волосся; тоді борода у них також синя, а тоді неправда, що кождий має лише одну жінку, бо Синя Борода мусить мати сім жінок".

„Або сім кошів", відповів Іван.

„Га! мене пізнали!" скрикнув капітан добротливо, при вибусі реготу молоді.

Про капітана знали, що він все старався добре оженитися, але йому не щастило перевести реалізацію цього консорція.

Людину, що зносить жарт і вміє відячити за нього, в товаристві люблять.

„Але це мусить бути цікава країна", казав далі жартуючи маркіз Саліста", кожда людина є там лейденська шклянка, з якої сиплються іскри — при двобою не треба жадного пістолета, до противника простягають лише руку. — Але ще значно цікавійше мусить бути, що коли хтось хоче запалити на вулиці цигару, він говорить до першої стрічної дами: Прошу о поцілунок, щоб запалити цигару".

Тепер сміялись на кошт Івана. Іван не гнівався за це, хоч слабким боком вчених і поетів звичайно буває те, що вони не можуть зносити, коли жартують на карб їх вигадок. Він продовжив жарт далі.

„О, там не займаються більш куренням цигар. Щож вони роблять? Ну, ця справа уряджена так, як у нас газове освітлення. Держава опалює день і ніч великий казан з тютюном і дим його іде як у нас газ скрізь рури в будинки. В кождій кімнаті є рурка, яку до вподоби можна відкривати і закривати, і яка кінчиться бурштиновим мундштуком; там кождий може купити з державного наргіле коли він хоче".

„Чудово!" скрикнув маркіз Саліста.

„В твоїй країні мені подобається лише те", промовив барон Оскар до Івана, „що там нема коней, а тому також і перегонів".

„Так, але це має і той добрий бік, що люде там не мають де закладатися".

„Тепер всі відвернулися, щоб сміятися. Барон Оскар втратив багато грошей на перегонах.

„Але мені всеж не подобається ціла твоя держава", продовжував капітан далі; „бо чим би я був там, коли там не потрібно салдатів".

„Нічим!" ствердив Іван", „ти не бувби навіть його святійшеством папою".

На це стоячі навкруги вибухли голосним реготом, капітан здавалось був трохи вражений і почервонів; але тоді почав він також сміятися.

„Дивиться на цього астронома, яке серйозне обличчя він робить до того! І всеж я мігби закластися, що він знає так добре, як я сам, що я був також папським зуавом і що мене гнали також; я біг не спиняючись, поки не опинився аж дома. Хахаха!"

На цю тему забрав слово також абат Самуель.

„Мене злостить ще більше те, що ви вигнали цілком духовенство з магнетичної країни".

„Ну, цьому можна помогти", відповів весело Іван; „коли вони довідаються про текст вечерні, вони може дістануть ще охоту до нього".

Цей удар повалив цілий ліс перед Іваном. Історію Бондарської вечерні знав кождий, бо графиня Тойдилінда вважала зручнішим ліпше оповісти самій про неї знайомим, ніж чекати, поки чужі зроблять це: але ніхто ще не зважувався жартувати на цю тему з священиком. А тепер, побачивши, що священик сміється сам на слова Івана так, що сльози течуть йому по щоках, вони пізнали в нім милого хлопця, з яким можна бавитися.

Алеж він втаємничений у все, він знає наш жаргон; ми сміємося, і хто не належить до нас, той не знає, чого ми сміємося. Його треба витати словом „Чау!" Вчений, чудовий хлопець! Урядім йому добрий день!

„Чи то правда, що ти ніколи не пєш вина?" запитав капітан Івана.

„Раз на рік".

„А цього року річниця ще не минула?"

„Ні".

„Ну тоді будемо пити так, щоб було досить на рік; хто з нами"?

Частина мужеського товариства подалась знов до сальонів. Це було декілько чемненьких молодиків, обовязкових танцюристів. Дами мали звичай після чаю танцювати в супроводі фортепіяна декілько кадриль, може також чардаш, коли до нього охота була дуже велика. Граф Стефан лишався в салі поки зникали останні учені і поети і йшов звичайно до дому аж тоді, коли товариство починало розходитися — себто не ціле товариство, бо частина його дезертувала звичайно раніййше і йшла на гору до мешкання графа Стефана, який займав в палаті графині Тойделінди цілий другий поверх. Там вони бавилися тоді на власний спосіб.

В одній віддаленій кімнаті, звідки шум не сягав додолу звеселялися вони звичайно шампанським.

Іван показав тут себе з нового боку. Він зносив вино. Його гости були ядерні, його анекдоти нові і цікаві, його дотепи гострі і невимушені. І скільки він пив вина, його настрій не мінявся ні на волос. Він лишався завше лагідним.

„Брате!" промовив граф Геза до нього тяжким язиком біля другої години, „я і капітан умовилися відвезти тебе пяного до дому і добре покласти. Але вибач мені, любий друже, лицар Магнет, я сам тепер не знаю, як котити щось вгору по сходах, я охлав. Отже візьми лише ти твої крила, наклади також капітану його крила і летіть без мене до дому".

По цім він ліг на софі і заснув.

Товариство сміялось з цеї щирости. Іван сміявся також.

Призвище: „лицар Магнет" залишилось за ним.

„Але щоб сказати правду", промовив капітан, „що тичиться до літання, то я з моєю постатою навіть в магнетичній країні не піднісяб над землею".

„Я не знаю, як високо ти числиш твою вагу", промовив Іван, „але оскільки я знаю, лише про Скіса не можна сказати „Волат"! (він літає).

(Для не втаємничених в карточну гру, ми пояснюємо, що „Скіс" є індівідуальність оздоблена непомильністю і найвищою владою, яку малюють звичайно в гаптованім орнаті, стоячою над усіма королями і приймаючою загальне ієрархічне ушанування; „Волят" — же є певне гасло, висловлююче стан, в якім котрім пригноблене право тимчасово буває примушено шанувати фактичну владу).

„А", скрикнув капітан, „ти розумієш також це? Граєш ти в карти, вчений?"

„Раз в три роки".

„Це не досить".

„Чому це не досить, він не міг вже договорити, бо якраз прийшов нагоду граф Стефан і повідомив, що товариство долі вже розійшлося і графина Тойделінда подалася на покій; тому час також тут нагорі кінчити галасливу забаву. Це кождий знайшов зрозумілим.

„Але про те нема мови, щоб іти тому до дому", промовив маркіз Саліста. „Давайте сюди тарокові карти! Не будемо марнувати часу призначеного для роботи".

„Хто з нами?"

(Дальше буде).

ПЕРЕСИЛКА ДОЛЯРІВ ДО ГАЛИЧИНИ
Хто вже раз переслав через Українське Еміграційне Бюро, той завсігди буде пересилати, тому що доляри доручуємо на послідну почту в протягу трох тижнів самі, без жадних посередників.
ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ
до всіх країв по цінах стисло компанічних.
Заки підете до иншої агенції, напишіть до нас по безплатну пораду ві всіх справах, які би не були.
UKRAINIAN IMMIGRATION BUREAU,
245 Court Street, Newark, N. J. Tel. Market 3541.
За управу Бюра: В. ГАПАНОВИЧ.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ФАРМА 250 акрів, половина засіяна, сад 300 дерев, 25 акрів ліса, дім на 10 кімнат, 6 инших забудовань, машинерія, 16 коров, 2 коні, стадо курий, 2 і пів милі до міста. Ціна $5800, готівкою $2200. 95—

Фарма 64 акрів, 10 пасовиска, решта засіяна, сад, дім на 8 кімнат і 4 другі, 9 корови, 500 курий, кінь. Ціна $3500, готівкою $1800.

A. MIKRUTT,
103½ St. Marks Pl., E. 8th Street, New York City.

ПО ПРИЧИНІ ВІДЇЗДУ до старого краю, на продаж деревляний дім на 4 кімнати, пивниця + 2 акри землі в Bound Brook, N. J., близько великих фабрик, де все можна дістати роботу, до стріткари 5 мінут. Ціна $4200, готівкою $600 а решта по $20 місячно як рент. Голоситися особисто або листовно до властителя: Joseph Rydwaniecky, 140 Essex St., Jersey City, N. J. 95-00

НА ПРОДАЖ посіллі 23 лоти в Homestead, 60x122 і більше. Ціна від $300 до $650 на легонькі сплати. Хто купить сейчас, дістане 10% опусту. Приходіть або пишіть до: Geo. Seniowich, c/o Schwencke Land and Investment Co., 217 Broadway, New York City.
97-98, 03-04,8,9,14,15

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 300 акрів, 200 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, сад, ріка, озеро, дім на 12 кімнат і богато других будинків, 18 коров, 2 коні, 200 курий, 5 безрог, вся потрібна машинерія, школа при фармі, 2 милі до міста. Ціна $8000, готівкою $3500. 97-99

Фарма 30 акрів, ліс, сад, озеро, новий дім і 5 других будинків, 2 корови, 1 кінь, 150 курий, 5 безрог, газолиновий інджай, автомобіль, 1 миля до міста. Ціна $3500, готівкою $1800.

S. POKUTNY,
420 E. 5th Street, New York City

ФАРМА 150 АКРІВ, сад, будівничий ліс, озеро, дім на 10 кімнат, велика стодола, сайло, 5 других будинків, 13 коров, 2 коні, 200 курий, газоліновий інджай, автомобіль і вся потрібна машинерія, дохід за молоко $300 в місяць, 1 миля до міста, великий сегорічний збір. Ціна $7000, готівкою $3000. 97-99

P. OWDY,
198 Avenue A, близько 12-ої улиці, New York City.

ФАРМА 100 АКРОВА, з чого 30 акрів грубого ліса і пасовиско, решта рівна чорна без каміння земля, вся оброблена, будинки добрі і великі, дім на 10 кімнат з водою і пивницею, 11 коров, ялівка, 3 молоді коні, 400 курей, 45 тонів сіна, картофлі, кукурудза, овес і тона. $125 за молоко приходу в місяць; форнічі, машинерія, ріка коло хати, на самім стейтовім дорозі, 2 милі до міста і колеї. Все за $5000, готівкою $2000 і по $100 і 5% на сплати. Спродаю через брак помочи. Властитель: CH. GENKO, P. O. Box 502, Scadalilla, N. Y. 97-01

ВЕЛИКА НАГОДА

За 1800 долярів купите 100 акрову фарму з всіма будинками, 4 засівом, 30 акрами ... і 50 старого ліса. По інформації пишіть:

ФАРМЕР,
245 Court St., Newark, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ!

Подаю до відома всім Українцям, що маю на продаж доми від $3000 до $40,000, перша вплата від $1000 до $8000. Рівнож повідомляю бизнесменів, що маю до продажи салюни з великими галями, відповідними на балі, представлення і другі забави, як також бучерні, гросерії і кенди штори. Лоти в ріжних місцевостях по ріжних цінах. Прошу писати на адресу:

JULIAN DEMKIW,
REAL ESTATE BROKER
58 Morton Street, Newark, N. J.

ФАРМА! ФАРМА! ФАРМА!

З причини старости господаря, спродається тано фарма: 85 акрів урожайної землі, з котрої 20 акрів доброго пасовиска, 15 акрів грубого папірного ліса, 50 акрів засіяні і сінокос. На фармі знаходиться три керниці і велика ріка переливає через цілу фарму. Знаходиться молодий сад з 118 овочевих дерев і 40 цукрових. Гарний дім з 9 кімнат, підмурований, з цементованою пивницею, з форнес огрівательом, з газовим світлом, з телефоном і водою. Велика добра стодола підмурована, три майже нові шопи, два курники, гарадж. Всі будинки в добрім порядку, заряжені властивим спеціальним карбоногазовим світлом і громозводами. Додається до фарми 10 зарестрованих дійних коров, два великі молоді коні, один бик, 4 телят, одна ялівка, 17 качок, 2 пантарки, 15 гусей, 10 індиків, 75 штук кур, 6 безрог, тогорічний збір з поля, 45 тон сіна, 260 бушлів вівса, 10 тон соломи, 2 акри ячменю, 2 акри гречки, 2 акри кукурудзи, буряки, картофля, капуста і т. п. Вози великі і малі, сані, двох сортів упряжі на коні, брички, велика піч кухенна, старомодний орган, гарні домові річи з трох кімнат і з 1920 р. Мекевел автомобіль. Машини для сіяння, саджения і копання картофлі, великий газоліновий двигатель о пяти конях сила з станком у пилами. Косярка, жниварка, грабарка, вялка, ручна січкарня і всі майже нові рільничі машини. Ціна сеї фарми 4,500 дол. готовою грішми тілько 1,200 дол. а решта на сплату не меньше як по 100 долярів в рік і 5%. Добра нагода купити фарму за таню ціну. Фарма знаходиться три милі від двох великих фабричних міст, два і пів кільометра від малого міста, один кільометер від колійової стації, пів кільометра до молочної фабрики, гладкої сошаної дороги і школа для дітей близько дому. Недалеко від фарми сусіди Українці. Пишіть або приїзджайте на адресу: 98-99

NIKOLAY N. MELNIKOFF,
Main Street, Remsen, N. Y.

Клим Поліщук.

ШЛЯХАМИ РУТНИ.

(Продовження).

В селянина, в хаті якого я мешкав скоро зробився своєю людиною. Скоро на столі парувало горяче молоко. і я повечеряв на славу. Господар високий, чорнявий, літ 50, сидів біля мене на лаві і розповідав про свої вжитки, що в них робилося до війни і що сталося під час війни. Скоро почули й инші сусіди, що там є „київський українець". і ось крадькома почали вони сходитися в хату з низько опущеними головами й очима червоними від сліз, бо в той день, як ми прийшли сюди, тут таки й добре погосподарювали козаки, а через те богатьом довелося плакати:

— Гей, як наїхало їх сюди, так видимо й невидимо. А такі люті, що ще дай Боже! В кожне подвіря заглянули. На полі половину череди забрали і погнали з собою, дітей пастухів нагаями так побили, гай-гай!.. Старий Тимко хотів свою корову забрати від них, так води так його канчуками збили, що сорочка вся червона стала. Тепер лежить старий і певне що до ранку невиживе, а тут і висповідати немає кому, бо нашого егомосця вчора москалі забрали, а сюди Яремка попом приїхав: колись він у дідича льокаєм служив, а потім десь аж на Почаїв пішов і попом став... Три роки небуло його, аж отсе повертає сюди таким патлатим і каже: „Тепер я тут буду парохом, а ти вибирайся еретику проклятий!"...

Ми не хотіли пускати свого старого егомосця, але приїхали якісь москалі із шаблями тай забрали його від нас... Ну, ами ще слава Богу, юдами не стали, щоб до запроданця Яремки йти"... — скаржився старий, сивовусий господар.

Погляньте, пане, що отсе за квиток? Сьогодня в мене один капітан коня забрав для себе. От він сам став за ворітьми, а в хату послав салдата. Кінь сотню ринських коштував, такий файний був, а він прийшов тай каже: —

„Падавай, бабка, свою лошадь нашому камандиру!...

А я йому кажу, що немає в мене, бо я-ж не знала, чого він хоче. Але він як визвірився до мене, кричить та кулаками махає:

— „Как его ти врьош, баба! На вотъ тбеі билет за лошадь, а я сам вазьму ее!"

Щож я мала робити, сказала, нехай забірає собі, а він тоді дав мені отсього квитка тай у двері. Я дивлюся собі на нього, що то він візьме, а він до коня, та за гриву його і побіг за ворота. А заки я добігла до воріт, то його і слід пропав... — скаржилась мені ще досить молода жінка.

Я взяв того квитка і прочитав, написані олівцем слова: „Смотри, сохраняй й как солдать захочеть, то"... Дальше читати було соромно й боляче, а написаного було ще багато...

Стало тяжко і боляче. Серце не могло витримати такої наруги над людьми. Люди плакали, а я сидів мовчки і пригадував той час, як я мріяв приїхати сюди гостем. Тоді я по щирости росонів усе середечно научив їх, як мають стрічати москалів... Скоро розійшлися по одинці всі сусіди і в хаті лишилася тільки сімя: господар, його жінка, дівка літ вісімнайцяти і два хлопці-школярі.

Сумно дивився господар на своїх хлопців і промовляв: „Школа зачинена, науки немає, зовсім здичавіють діти!... Старший син десь з стрільцями пішов"...

Дівка росповідала мені:

„Ото, як тільки почалася війна, то тут зявилася така сила москвофилів, що страх. Мій брат студент з львівського університету був головою нашого січового товариства, ото-ж скликав всіх січовиків і став казати, що москвофилів вигонити треба, але поки сюди та туди, то багато їх десь поховалося... Взяли здесять пяниць сільських, а потім і випустили. Одного затримали вже наші жовнірі, як він до Москалів втікав: у нього найшли цілу паку розмальованих мап і всі села, де найбільше українців, були визначені жовтими цяточками. Його мадяри повісили на вербі, що біля цвинтаря...

Потім ще й жиди на не-яких українців понабріхували, що вони наче-б то москвофили, так мадяри, і тих забрали...

Як стало підходити московське військо, то брат забрав стрільців і подався з ними до Львова, а я наш прапор січовий у землю закопала. Москвофили потім, як прийшли москалі, шукали його і не знайшли... Москвофили тепер читальню „Просвіти" знищили, а в школу з Почаїва монахи приїхали і зараз там хліб роздають тім, що в православіє переходять.

Став розпитувати про свято Шашкевича і як йому памятника ставили...

— Гей, яка радість була тоді в нас! Скільки зі Львова було людей! Весь Золочівський повіт зійшовся на зелені гори. Ми з Олеська з процесіями, як на віпуст, всі пішли... Я тоді вірші деклямувала: січовичкою ж я...

Я став питати як-би мені з ким-небудь пройти завтра туди, нагор и, до хреста. Вона зітхнула і сказала:

— Там тепер сумно. Я боюся навіть виходити, але наші хлопці були там позавчора і бачили, що залізна огорожа коло памятника розібрана, мідна дощечка з написом погнута, подрапана, а портрет Шашкевича важно зневажено.

Останні слова вона сказала крізь сльози.

До самого ранку пролежав я не стуляючи очей, а ранком, як сходило сонце і ще спали навіть наші „чудо богатирі", я городами вийшов на ячмінні поля і так вийшов на доріжку, що білою биндою тяглася в зелені гори. Йшов поспішаючись і остерігаючись всякої зустрічі, тому, що не мав у себе ніякого „удостовѣренія".

Вже сонечко викотилося на небо і червоні промінї заграли на косогорах, а в гаях, що на горах, заяебетали пташки. В долинах, хвилюючись, дріжав срібний легенький туман і так вільно дихалося тут.

От вже і хрест Шашкевичові. Здійняв кашкета і побожно перехристився, як тільки може хреститися віруючий на образи в церкві. В той час я почував себе в храмі природи і цей хрест-памятник галицького співця — був моєю найбільшою святинею.

Але, мій Боже, що за дикі сили коноэились тут?...

Штахетки були поломані, якимись пекельними силами, була гнута й порубана дошка з надписом, слова, стесані чимсь острим, наче сокирою, і сам бронзовий горельєф, з портретом Великого Поета Галицької України був подряпаний острїями багнетів. Через лице від уст і до лівого ока йшов глибокий шрам „четирехгранного штика"...

Серце тяжко боліло і я повернувся звідтіль на дорогу і страшно було оглянутися назад, страшно було милуватися красою зелених гір і слухати співу пташок...

На другий день нашого пробування в містечку, коли спочили „землякі" ноги, все Олесько зашуміло від веселих пісень. І наші „земляки" пішли по козацьких слідах: запвендали по хатах „гімнастьорки", по дворах закричали кури й гуси залементували евреї. Бехъ випурхувались на вулиці і білим пухом, як снічом, були всипані всюди будинки і дерева. В білий пух прибрані земляки варили вечером смашну вечеру, а на дрова пустили сіялки та віялки. які стояли по клунях.

Воістину великий ти, Галичанине, і як тільки ти міг терпіти ті страшні кривди, що чинили тобі твої „освободители!"... „Земляки" попапившись горілки, виспівуючи, ходили по під вікнами і вигукували: „Атапри!... Чаво двери закриві?!... Шпіонові попрятали, что-ли?! ... Баби, а ви какаво чорта позапірались!?"...

Десь запалили хату і червоне полумя освітило розгульні банди „земляків". Але, ось, нарешті, зявилося „начальство". Земляки тихцем стали розлізатися по клунях. За ворітьми захлопала нагайка і почулася лайка. — Начальство вводило порядок...

На третий день нашого пробування в Олеську в церкві задзвонили на набоженство, — мав правитись якийсь „благодарственній" молобень. „Земляки" вистроївшись пішли зі своїм начальством до церкви. Я пішов теж з цікавости, хоч міг і не йти... Біля церкви товпилося багато салдатів, а в церкву мало кого пускали, бо вже там було „начальство". Всі побожно хрестилися, гаряче молилися, наче й не вони здіймали минулої ночі шум і крик, наче не вони грабували людей і наводили на всіх страх своєю гульнею.

(Конець буде).

КАНЦЕЛЯРІЯ
Д-ра С. Демидчука
818 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

полагоджує правні справи американські та старокраєві. Обезпечує будинки та домашню обстанову від огню у всіх стейтах. Обезпечує автомобілі від всяких випадків. Приймає капітали на добрий та певний бизнес (ріл-естейт) у Філаделфії. Виконує всякі бизнесові припоручення. Ручить за точне і совісне виконання орудок.

ЯКІВ КОРНАТ
102 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Between First Avenue and Avenue A

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП БІЛЛЯ

Отсим завідомляю Шановне Громадянство в Ню Йорку, що я отворив склеп з біллем (Ladies and Gents Furnishing). На складі маю цілий ряд білля, котрі є необхідним як для женщин, мущин, так і дітий. ОДНА ЦІНА ДЛЯ ВСІХ.

В мене дістанете лиш добрий товар. Стараюсь продавати як найдешевше. Прошу шановне громадянство зайти до мого склепу і переконатися.

ЯКІВ КОРНАТ, властитель.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1924

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з цеї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств, Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1924 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 1. вересня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОВІТОВИЙ ТРУДОВИЙ ЗЇЗД В ЧОРТКОВІ

16. липня відбувся в Чорткові Повітовий Народний Зїзд при участи 103 делегатів з отсим порядком дневним: 1) Відкриття Зїзду і вибір президії. 2) Політична ситуація (реф. д-ра А. Горбачевський), 3) Програма У. Н. Т. Партії та її організаційний статут (реф. д-р Електорович), 4) Наші народні приватні школи (реф. д-р Електорович), 5) Преса і пропаганда (реф. Яхницький), 7) Вибір Пов. Нар. Комітету і Податкової Комісії. 8) Внески.

Зїзд отворив д-р А. Горбачевський короткою промовою, в якій згадав померших організаторів і робітників трудової партії чортківського повіту та всіх тих борців, що головами наложили в боротьбі за незалежність України.

На внесення д-ра Г. до президії Зїзду вибрано: о. М. Фіголя з Шульганівки, К. Марковського зі Звиняча і П. Ясінчука з Білобожниці. Секретарювали О. Соробей і О. Яхницький.

Забірає голос д-р А. Горбачевський. В своїм рефераті про політичну ситуацію зображує картину боротьби українського народу за свою державність перед 14. березня, аналізує наші відносини до Поляків. Реферат сеніора наших громадських дяячів прийняли учасники довготревающими оплесками.

З черги реферує д-р Електорович про програму трудової партії та її організаційний статут. Кінчає внеском на переведення нової реєстрації членів партії і на вибір нового Повітового Народного Комітету.

Після відчитання резолюцій Краєвого Народнього Зїзду предсідник отвирає дискусію над обома рефератами. Дискусія і голосування переводясьвя над кождою резолюцією з окрема. Всі резолюції, крім політичних, Зїзд ухвалив одноголосно, за політичними резолюціями голосує 100 учасників, проти 3.

Учитель Дембицький ставить внесок: „Повітовий Народний Зїзд в Чорткові висловлює довіря Народному Комітетови і годиться з його діяльністю". О. Фіголь доповнює внесок словами: „П. Н. З. в Чорткові висловлює на адресу редакції „Слова" і „Українського Прапору" свій жаль за те, що ці два тижневники розвели в останніх місяцях прикру полеміку, яка тільки підкопує повагу трудової партії і дає ворогам нашого народу притоку до поширювання ложних вісток про розлам і розбиття партії". Оба внески принято одногосно.

Опісля йдуть гергові реферати. По вичерпаню днетного порядку на внесення Комісії-Матки (о. Воробкевич, д-р Юрчинський та І. Федів) головою Повітового Народнього Комітету вибрано д-ра А. Горбачевського. До Повітового Народнього Комітету увійшли: д-р Елеторович, о. М. Фіголь, О. Стець, П. Ясінчук, Гр. Мірус, В. Шуліка, о. Ст. Гуньчак, О. Соробей, І. Дембицький, Вол. Маланчук. До Податкової Комісії вибрано: д-ра Юрчинського, Ост. Маньовського, М. Марковського і В. Шкварка.

Зїзд ухвалив наложити на кого члена партії обовязок пренумерувати „Діло" і „Свободу".

Українці Позір!

КОЛИ хочете спровадити Вашу родину або приятелів, пишіть на понизшу адресу, а ми дамо всі інформації і дістанемо потрібні документи (Affidavit of Support) для Вас без жадної заплати.

CANADIAN PACIFIC RAILWAY COMPANY
342 MADISON AVENUE
Room 211
NEW YORK CITY

Григорій Кунашевський
Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ і НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ і З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах Зл-Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
Для Народних Домів, читалень та інших і приватних хат.
ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ
28x22 ЦАЛІВ
БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ
1651 Р.
репродукція славного маляра Івасюка
ЦІНА $2.00.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПАТЕНТИ

Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.

В справах патентования винаходів і продажі патентів звертайтеся з довірєм до скорих і учтивих патентових адвокатів на адрес:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРЕБУЄТЬСЯ
з доброю практикою сейлсмен... зиція добре платна. Голоситися
HOME GUARDIAN CO.,
142 Market St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ
кенди штор з гарним помешканням. Бизнес вироблений. Ціна при... Голоситись під ч.
151 Montgomery Street,
Jersey City, N. J.

ВЕЛИКА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ
Продам або прийму спільника до бучерні і гросерні. Самому за... вадити. Бизнес вироблений між Українцями і Поляками. Тижневий оборот $1000. Голоситися до: Mr. Robak, 7 West St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ гросерня і ... сен штор. Велика дешевість ... пить непожалує, бизнес між ... людьми, добре вироблений ... шевий, ліс помешкання і мебля. Продається задля непорозуміння в родині. Голоситися до: H. S., 613—4th Ave Brooklyn, N. Y.

ПОШУКУЮ Сеня Венц і Данька ... дай зі села Торки, Параньку ... Сенька Піх з Поздича, пов. Перемишль. Мають перебувати в Ню Йорку. Прошу їх написати до мене ...
Ivan Marczyk, Luis № 7, Habana, Cuba

ПОШУКУЮ свого шваґра ... Думанського з села Клебанівки ... Має перебувати в Дітройт. Мили Хто би о нім знав або він сам звісно ... лоситися до: Stephen Cebrynsky, 11 Brown St., East Stroudsburg, Pa.

ПОТРІБНО УКРАЇНЦІВ знаючих роботу на машинах і помічників до карпендерської шапи, українська спілка в Джерзи Сіті, з малим капіталом. Голоситися 30 E. 7th St., New York City. 1 поверх, від 8 до 10 рано, в суботи від 2. до 5. сполудня, в неділю від 12 до 2. сполудня. 98-00

СВІЙ — ДО — СВОГО!
Се є клич кождого свідомого Українця
МИХАЙЛО ТУРЧИН
Український Руфінг Контрактор
виконує всякі дахові роботи по дуже низьких цінах на цілий Ню Джерзи Стейт. За добру роботу дає кождому контрактову гарантію. Заразом є спеціялістом до вставлювання дзвонів. Бизнес оснований 1910 року. Голоситись устно або письменно до:
46 YALE AVE., HILLSIDE, N. J.
Tel. Waverly 2094.

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРІРВУ

5,000 терплячих одержить Пляпао на пробу і книжку про пропуклину цілком ДАРОМ.

СТЮАРТА PLAPAOPADS є чимсь відмінним від пояса. Є вони збірником і аплікатором медицини, самі — прилипаючися, в ціли сильного задержання внутренностий в животі. — Нема пасків, спряжок, ані спружин. Не зсуваються проте, не труть тіла і не натискають на кість, що зовеся пубес. — Тисячі осіб лічилося в дома успішно без залишення щоденного заняття, наслідок даєсь зауважати навіть у найгірших случаях. МЯГКІ ЯК ОКСАМИТ. ЛЕГКІ ДО УЖИВАННЯ, НЕ ДОРОГІ. НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Перебіг лічення природний, тому пояс стается непотрібний. Доведемо вам сего, що кажемо, посилаючи вам пробку PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть свое назвиско і адресу на купоні, залучаючи 10 ц. на оплату почти і вишліть почтою нинька.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.
Імя і назвиско ....
Адреса ....
Відворотна почта принесе вам безплатно пробку PLAPAO.

ДІСТАНЕТЕ ПИШЕНЬ У НАС

Коли хочете вчитися магії, хочете довідатися про богато цікавих таємниць, хочете забути Ваші денні клопоти, пишіть до нас по катальога Гороскоп, що роскаже Вам про астрологію та инші цікаві річи залучаючи 4 цнт. марками на пересилку. Адресуйте:
THE IDEAL MAIL ORDER HOUSE.
29 E. 7th Street, New York City

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540